

Redacția și Administrația:
Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON
într-un urban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică
„DRAPELUL“ Lugoj,
Manuscrise nu se înapoiază
Scrisori nefrancate se refuza.

DRAPELUL

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu

Lugoj, 29 Decembrie 1905 (11 Ian. 1906)

Stăm la finea unui an foarte mișcat nu numai în istoria mult sbuciumatei noastre țeri, ci și în viața politice noastre naționale.

În anul acesta — cum s'ar zice — s'a spart ghiata.

Discuțiunea teoretică, care ani de zile a frământat cercurile noastre politice, a trecut în practică.

Conferența electorală, ținută la 10 Ian. n. 1905 la Sibiu, a declarat în al patrulea concluz al său intrarea în activitate parlamentară a alegătorilor români pentru toate cercurile electorale ale țerii, în cari sunt Români în număr mai considerabil.

Noi ne-am avut nedumeririle noastre atât față de condițiile și modalitățile între cari s'a convocat această conferență, cât și față de unele enunțiațiuni principiale, cari s'au făcut la conferență în formă de concluz. Aceste nedumeriri le avem și astăzi. Dar nu voim să revenim asupra lor acum, când — stând la încheierea anului — căutăm a face un fel de bilanț al celor întâmplate în sinul nostru în decursul acestui an.

Prin faptul, că în urma conferenței dela Sibiu au intrat cele mai multe cercuri electorale cu alegători români în activitate parlamentară, ear restul cercurilor electorale românești se pregătește a intra cu proxima ocaziune în aceeași luptă, și-a pierdut discuțiunea teoretică actualitatea.

Acum faptele au să vorbească și au să decidă pe care parte a fost o mai corectă apreciere a situați-

nei politice a poporului român din țerile Coroanei Sftului Ștefan.

Și noi, cei-ce înainte de ce a devenit intrarea în activitate fapt implinit, am fost unii din cei mai declarați susținători ai tacticei pasivității față de alegerile dietale, vom fi ultimii, cari — cum s'ar zice — vor încerca a pune bețe în roate curentului puternic, care a pus masele în mișcare pentru participarea activă cu candidații proprii la campania electorală.

Din conștiința noastră sprijini din toate puterile noastre lupta deschisă de acest curent. Nimic nu este mai departe de noi decât a lua asupra noastră odiul pentru eventualul eșec al întregii mișcări. Ear dacă mișcarea va duce la scopul dorit, ori va duce pe alt, tot un pas înainte cauza poporului nostru, nu vom ezita nici un moment a închină steagul înaintea celor, cari au făcut o diagnoză mai corectă a situațiunei noastre politice decât noi, cari am militat pentru susținerea tacticei pasivității.

Noi prea bine ne-am dat seamă de șansele pasivității și prea bine am știut, că afară de conservarea față de tentațiile destructive ale politiceii de stat alt scop strict politic nu putem ajunge.

Și dacă nu va obține curentul activist nici un alt rezultat decât coroborarea acestei conservări, suntem și cu atât pe deplin mulțumiți.

Fie că urmăm tactica de până acum a pasivității, fie că urmăm tactica activității acum inaugurate, cu atât suntem și unii și alții în curat că noi, din puterile noastre, nu putem schimba împrejurările exterioare, a căror rezultată

este situația noastră dificilă politică.

De tot limpede spune aceasta și concluzul conferenței din 10 Ianuarie, când zice că suntem «plini de neîncredere față de parlamentul țerii și câtă vreme va dăinui starea actuală a lucrurilor nici un bine dela acel parlament nu așteptăm și abia credem că vocea deputaților naționali, pe cari am isbutit a-i trimite în parlamentul țerii va fi ascultată și va putea să schimbe în spre bine situația politică noastră, în care se adă poporul românesc din patrie».

Un avantaj mare are însă tactica activității, anume că organizarea poporului și dezvoltarea conștiinței drepturilor se poate în mod cu mult mai eficace promovă prin campania activă, decât prin rezerva expectantă, dar de altă parte prin tactica activității deviază și pământurile pentru conservarea pozițiilor, ce le-am luat, mai mari și mai menințătoare.

În anul ce expiră s'au dat în unele cercuri electorale din partea poporului nostru — indiferent de a renșit sau nu cu candidatul — lupte cari de fapt au trebuit să însuflețească pe fiecare Român, care ține la neamul său. S'au ținut și adunări, eari au impus tuturor prin însuflețirea și buna rânduală, cu care se înrolează poporul sub steagul desfrătat pentru eluptarea drepturilor sale.

De altă parte s'au ivit însă și simptoame, apte a ne umplea de serioase îngrijorări și temeri, că zelul activității ca scop de sine ne sgudue baza firească a mișcării noastre naționale, și duce pe alunecșul, al cărui punct de odihnă

numai abdicăția națională fi, de care să ne ferească Dum și trezvia poporului.

Situația politică a țerii este foarte încurcată și nime poate da astăzi seamă ce aduce viitorul apropiat. I nu se prea așteaptă nime.

Toate presemnele arată, ce se va găsi un mod de — ori cât de efemer — actualul conflict acut constituțional, tot noi vom fi «hoțul de păgubaș».

Nici în timpuri normale nu putem deveni ca popor factor politic în țeara aceasta fără solidaritatea națională, cu atât mai puțin între gravele și abnormalele împrejurări de astăzi. Ear baza acestei solidarități în situația dată nu poate fi alta decât programul național dela 1881, întreg și neschimbat.

Și dacă reprivim asupra celor ce s'au petrecut în sinul partidului nostru în decursul anului ce expiră, mai dureros ne atinge faptul, că condițiile indispensabile ale solidarității naționale nu s'au susținut în acel mod și cu aceea înzistență, precum ar fi reclamat aceasta interesele de viață ale politiceii noastre naționale.

Și din această constatare rezultă de sine marea problemă, ce are să o rezolve poporul român în anul pe al cărui prag stăm, dacă voește să se afirme ca factor politic.

Această mare problemă este: **Restabilirea solidarității naționale**.

FOIȚA „DRAPELULUI“

Pițăreii.

— Turvin ocazional —

== Foiță originală a «Drapelului». ==

Bună ziua lui Ajun
Da'i mai bună a lui Crăciun!

Cu noaptea 'n cap roiesc băeții pe strade. De mult se pregătesc de «pițarei» (în Lugoj: pizărei) și acum de abia așteaptă ca s'o pornească. Care de care să ajungă mai de vreme la ușa creștinului, să-i aie de bine, să-și capete nucile și mai ales să-și facă voia, precum se face din moși-strămoși, de când au apucat Români pe aceste văi și plajuri. Un farmec deosebit cuprinde sufletul copilăresc, care simte ce rol important îi revine în seria de serbări ce-și face începutul.

Pițăreii deschid această serie de serbări, cari de abea după Botez se termină. Serbări nefixate în ritualul bisericii, dar observate cu rigoare de poporul alipit biserveicei.

Nici gerul ernii, nici puterea nopții și roșine pe acești slujitori ai unui străvechia, a cărui origine se pierde în vremile nepătrunse de mintea scrupuloasă a omului modern.

Deabea au trecut două ore peste mezul nopții în dimineața zilei de Ajun și cete cete de băeți se ivesc în toate colțurile stradale. Ferestrele caselor creștine se luminesc. Ușile se deschid și ceată după ceată pătrunde cu versuri de urare până'n tindă, apoi intră în casă dând binețele ca creștini de lege. Gazda casei le dă nuci și alune, unori și bani.

Sunt oaspeți bineveniți, căci aduc noroc. În unele case se aruncă grăunțe de ovăș asupra lor ca anul să fie mănos, în altele li-se schimbă nucile, dându-li-se cantitatea dublă, dar mai înainte trebuie să șeadă ca cloca pe nuci, ca în anul ce vine să oue găinile cu abundență. În alte case îi pune să șeadă pe diferite grăunțe ca să fie an bun, ba în unele așează gazda peste cel mai mare din pițarei («părlăul») ear sub el resfiră grăunțe și paie, ca anul ce vine să fie cu noroc pentru economi. Multe obiceiuri de aceste se practizează.

Și băeții-pițarei fac toate, mândri și fericiți că pot fi pițarei și aduce noroc în casa creștinului.

Cel mai gureș din băeți e «vătavul», ear cel mai voinic e «iapa», acesta duce sacul cel mare în care își deșertează ceilalți săculețele și cotăritele²⁾ când se umplu.

1) clubăr mare, în care se spală rufele.

2) coșuleț, corfiță.

Sunset de nuci, scuturate în săculețele de subsuoară și strigăte plătite de «u-iu-iu» străbat a nopții liniștite.

Ce s'von! Ce vuie! Voci dragălașe de copii, aburite putin de gerul nopții și de agitația bucuriei din cale afară mare anunță că cetele se înmulțesc. Și mișcarea neobișnuită pe străde ține până'n faptul zilei.

Ei n'au grije de frig și de întuneric. Ca fluturii nopții atrași de puterea luminei alurgii vegeli asupra casele, a căror ferestri iluminate anunță că gazda îi așteaptă bucuroș.

Versul lor, aicăr în Lugoj, e cam următorul:

Bună ziua lui Ajun
Că-i mai bună a lui Crăciun
Că-i cu miei,
Cu purcei
Cu păstorul după ei!
Dă-ne nuci,
Că's mai dulci,
Dă-ne alune,
Că's mai bune,
Dă-ne poame,
Că ni-e foame,
Dă-ne crițari³⁾
Că's mai tari,
Dă-ne groșițe⁴⁾,
Că's mai pistruiți
Dă-ne tulp⁵⁾,
Că's mai mulți,
Dă-ne colăcei
Că ni's pizărei.

3) cruceriu = piesă de 2 bani.

4) monedă eșită din uz = 4 bani (2 cruceri).

5) monedă eșită de mult din uz. Valoarea cam 20 cruceri (= 40 bani). În răboj se în-

Ear dacă găsesc ușa închisă, strigă:

«Dar deschideți ușa
Că ne doare gușa!»

După ce au intrat, dau binețele și după ce au fost omeniți de gazdă, pleacă mulțumind:

«Câtă șindilă la gazda pe casă
Atâția galbeni la gazda pe masă».

Ear dacă gazda nu-i omeneste (ceea ce nu se întâmplă) atunci au vorbe grele de blăstem:

«Ciuculeți⁶⁾
Pe păreți
Rădăcina șocului
Pe vatra focului».

Ori:

«Câte cunie⁷⁾ pe casă
Atâți hârți⁸⁾ pe masă
Crească bureți
Pe păreți!»

Și multe alte variante, în parte ireproductibile la acest loc.

Cu faptul zilei încetează umbletul pițareilor. Cu obrazii înroșiți de ger și rupți de foame și oboseală se întorc băeții la casele lor, ospătându-se din bogatul conținut al săculețelor și cotăriteilor.

Pițăreii sunt ca și colindătorii, rămașiți din vechiul cult al soarelui, serbat de popoarele anticității la sol-

semnă «tutul» cu O. Un tult constă din 2 «strâmbe» (în răboj: C). Ear strâmba coresponde cam la «libra» de astăzi.

6) Un soi de bureți.

7) arhaism bănățean pentru: cuie.

8) șoareci.

...a neamului... se din
ce și atrase asupra... pă-
... «ceea-ce a îndemnat...
... Dumnezeu la așa mare îndura-
... neamul omenesc a fost drago-
... cea nemărginită spre
... eni». «Dragostea a îndemnat și
... eamună și astăzi pe oameni la fapte
... ne și folositoare» și «ori cât de în-
... telept, de văzut și de avut ar fi ci-
... neva, dacă n'are dragoste în sufletul
... seu, nu este folositor nici lui și nici
... altora, prin urmare nici plăcut lui
... Dumnezeu și oamenilor».

... Dacă însă, durere, nu este așa,
... dacă sunt atâtea neînțelegeri și pri-
... goniri între oameni, cauza este nu
... numai că *lipsește dragostea crești-
... nească din sufletul multora*, dar
... și că în locul ei s'a incubat ura,
... dușmănia și răsbunarea, cari
... ruinează și nefericesc familii, societăți,
... ba chiar și popoare. Din ură și duș-
... mănie se nasc certele și prigonirile,
... bătăile și uciderile, și o mulțime de
... alte rele și păcate.

... «Acea ură și dușmănie se ivește,
... adeseori fără de cauză, și acolo, unde
... ar trebui să fie mai multă dragoste.
... Se ivește și între bărbat și soție, și
... între prietini, între frați și chiar și
... între fii și părinți. Alteori se arată
... numai din invidie, pentru că unul e
... mai văzut ori mai cu stare decât
... altul. Și apoi, durere, se mai ivește
... aceea ură chiar și la alegerile
... în comitetele și epitropiile pa-
... rohiale, unde ar fi să domnească
... dragostea în măsură și mai mare.

... »Un rău foarte mare acesta, iubi-
... ților, ce — între altele — trage după
... sine și înstrăinarea unora dela bise-
... rică, și de multeori a unora dintre
... aceia, cari ar fi în stare a ajuta
... biserica mai mult decât alții. Un rău
... mare, mai ales când se naște din ale-
... gerele în corporațiunile bisericesti,
... căci cei ce'l provoacă uită că strică
... biserica, uită ceea ce zice sfântul A-
... postol: »că cine strică casa lui Dum-
... nezeu, strică-va și Dumnezeu pre acela».

... »Este deci datorința tuturor oame-
... nilor de bine, și mai ales a preoților
... și fruntașilor noștri, a lucra din toate
... puterile la stărpirea aceluia mare
... rău, ori unde s'ar arăta, ceea ce se
... poate face dacă se vor delătura cauzele,
... cari l-ar produce.

... »Acel rău se poate delătura și
... acolo, unde ar proveni din alegeri
... în corporațiunile noastre bisericesti,
... dacă preoții și fruntașii vor stărui
... ca și la acelea, mai presus de toate
... să domnească dragostea, care pre-
... tinde ca să se considere dorința tu-
... sol oriatur, comedunt vel favum mellis
... vel aliquot dulce ut tot annus proce-
... dat eis dulcis, sine lite et labore
... magno».¹²⁾

... Românește:
... »În noaptea calendelor se scoală
... copiii foarte de vreme... merg din
... casă în casă... primesc dela gazda
... casei daruri, după bunul lui plac. Așa
... fac din casă în casă. Iar dimineața se
... scoală doi copii din ei, iau ramuri de
... mazăre și sare și intrând în case dau
... binețele: să fie bucurie și veselie în
... casă, câți copii atâți purcei, atâți miei,
... dorind de toate cele bune și înainte
... de ce ar răsări soarele mănâncă ori
... fagure de miere, ori altceva dulce, ca
... tot anul să le fie dulce, fără certe și
... fără nevoi mari».

... Cine nu recunoaște în acești băeți
... pe «pițareii» noștri?!

... Dorința lor: «tot filii, tot por-
... celli, tot agni»... nu aduce oare
... cu versurile pițareilor noștri, par'că
... ar fi eșit din o tulpină?!

... Identic cu acest obicei, general
... în tot Banatul, în unele părți ale Ar-
... dealului și Munteniei, este în alte părți
... locuite de Români: Sorcova, înaju-
... nulul anului nou, care are tot așa de
... puțin a face cu colindării ca și piță-
... reii noștri.

... Dumnezeu ne ajute, ca să-i auzim
... la anul și la mulți ani, în pace, sănă-
... tate și voie bună.

Lupta în comitate.

Tot mai înverșunată devine lupta guvernului contra coaliției în comitatele și orașele, cari au proclamat rezistența pasivă și activă contra guvernului.

După cazul brutal dela Dobrițin, guvernul a trimis la fața locului comisar guvernial, ca să facă ordine și să erueze pe vinovați. După Dobrițin urmează orașul Ungvár. Aici a fost trimis comisar guvernial consilierul de secție în ministeriul de interne Carol Buth. Acesta a și sosit Duminecă în Ungvár însoțit de căpitanul de poliție Ștefan Bonis din Budapesta. Pentru paza lor și susținerea ordinii au mai sosit la Ungvár 4 companii dela regimentul 65 de infanterie și un escadron de husari.

Îndată după sosire, comisarul guvernial a dat de știre protonotarului comitatens, că a venit să ancheteze scandalele din 28 și 29 Decembrie, întâmplare înainte și după instalarea nou numitulul fișpan al comitatului.

stiiul de iarnă (24 Decembrie al vechiului călindar julian).

De acest cult vechiu s'au ocupat până acum doi scriitori fruntași bănățeni: Dr. Atanasie Marienescu⁹⁾ și Simeon Mangiuca¹⁰⁾, aducând și unul și altul obiceiurile de astăzi în legătură directă cu Saturnaliile romane.

E foarte prețios materialul adunat de acești doi fruntași ai condeiului și științei pentru cei ce voesc a studia obiceiurile poporului nostru. Dar cuvântul ultim nu s'a rostii încă în materia aceasta.

Dejă numele de «pițarei» nu este deslușit.

Simeon Mangiuca, considerând «colinda» ca o personificare a soarelui care trece învingător prin cele douăsprezece zodii ale zodiacului vechiu, deduce numele pițareilor dela verbul «a peți» în accepția de «a poftii și voi bine».

Eu cred, că în cuvântul pițarei se ascunde un cuvânt pierdut: piț = mic, mărunț, pe care-l mai avem în «piț», (Impărătușul), «pițigoiu» (cintezul), soiuri mici de paseri, apoi în cuvântul «pițigăiat» (voce subțire = de copii), și altele, cari toate indică ceva mic, subțire, mărunț, etc. Prin urmare cred, că în cuvântul «pițarei» nu avem să căutăm cultul însuși, ci pe slujitorii cultului, cari în cazul prezent sunt copii, căci

⁹⁾ Saturnalia și Pițareii. «Familia» din 1874.

¹⁰⁾ Călindariu popular român. Oravița, 1882. Daco-romanische Sprach und Geschichts Forschung. 1. Theil. Oravica, 1891.

...a neamului... se din
ce și atrase asupra... pă-
... «ceea-ce a îndemnat...
... Dumnezeu la așa mare îndura-
... neamul omenesc a fost drago-
... cea nemărginită spre
... eni». «Dragostea a îndemnat și
... eamună și astăzi pe oameni la fapte
... ne și folositoare» și «ori cât de în-
... telept, de văzut și de avut ar fi ci-
... neva, dacă n'are dragoste în sufletul
... seu, nu este folositor nici lui și nici
... altora, prin urmare nici plăcut lui
... Dumnezeu și oamenilor».

... Dacă însă, durere, nu este așa,
... dacă sunt atâtea neînțelegeri și pri-
... goniri între oameni, cauza este nu
... numai că *lipsește dragostea crești-
... nească din sufletul multora*, dar
... și că în locul ei s'a incubat ura,
... dușmănia și răsbunarea, cari
... ruinează și nefericesc familii, societăți,
... ba chiar și popoare. Din ură și duș-
... mănie se nasc certele și prigonirile,
... bătăile și uciderile, și o mulțime de
... alte rele și păcate.

... «Acea ură și dușmănie se ivește,
... adeseori fără de cauză, și acolo, unde
... ar trebui să fie mai multă dragoste.
... Se ivește și între bărbat și soție, și
... între prietini, între frați și chiar și
... între fii și părinți. Alteori se arată
... numai din invidie, pentru că unul e
... mai văzut ori mai cu stare decât
... altul. Și apoi, durere, se mai ivește
... aceea ură chiar și la alegerile
... în comitetele și epitropiile pa-
... rohiale, unde ar fi să domnească
... dragostea în măsură și mai mare.

... »Un rău foarte mare acesta, iubi-
... ților, ce — între altele — trage după
... sine și înstrăinarea unora dela bise-
... rică, și de multeori a unora dintre
... aceia, cari ar fi în stare a ajuta
... biserica mai mult decât alții. Un rău
... mare, mai ales când se naște din ale-
... gerele în corporațiunile bisericesti,
... căci cei ce'l provoacă uită că strică
... biserica, uită ceea ce zice sfântul A-
... postol: »că cine strică casa lui Dum-
... nezeu, strică-va și Dumnezeu pre acela».

... »Este deci datorința tuturor oame-
... nilor de bine, și mai ales a preoților
... și fruntașilor noștri, a lucra din toate
... puterile la stărpirea aceluia mare
... rău, ori unde s'ar arăta, ceea ce se
... poate face dacă se vor delătura cauzele,
... cari l-ar produce.

... »Acel rău se poate delătura și
... acolo, unde ar proveni din alegeri
... în corporațiunile noastre bisericesti,
... dacă preoții și fruntașii vor stărui
... ca și la acelea, mai presus de toate
... să domnească dragostea, care pre-
... tinde ca să se considere dorința tu-
... sol oriatur, comedunt vel favum mellis
... vel aliquot dulce ut tot annus proce-
... dat eis dulcis, sine lite et labore
... magno».¹²⁾

... Românește:
... »În noaptea calendelor se scoală
... copiii foarte de vreme... merg din
... casă în casă... primesc dela gazda
... casei daruri, după bunul lui plac. Așa
... fac din casă în casă. Iar dimineața se
... scoală doi copii din ei, iau ramuri de
... mazăre și sare și intrând în case dau
... binețele: să fie bucurie și veselie în
... casă, câți copii atâți purcei, atâți miei,
... dorind de toate cele bune și înainte
... de ce ar răsări soarele mănâncă ori
... fagure de miere, ori altceva dulce, ca
... tot anul să le fie dulce, fără certe și
... fără nevoi mari».

... Cine nu recunoaște în acești băeți
... pe «pițareii» noștri?!

... Dorința lor: «tot filii, tot por-
... celli, tot agni»... nu aduce oare
... cu versurile pițareilor noștri, par'că
... ar fi eșit din o tulpină?!

... Identic cu acest obicei, general
... în tot Banatul, în unele părți ale Ar-
... dealului și Munteniei, este în alte părți
... locuite de Români: Sorcova, înaju-
... nulul anului nou, care are tot așa de
... puțin a face cu colindării ca și piță-
... reii noștri.

... Dumnezeu ne ajute, ca să-i auzim
... la anul și la mulți ani, în pace, sănă-
... tate și voie bună.

...a neamului... se din
ce și atrase asupra... pă-
... «ceea-ce a îndemnat...
... Dumnezeu la așa mare îndura-
... neamul omenesc a fost drago-
... cea nemărginită spre
... eni». «Dragostea a îndemnat și
... eamună și astăzi pe oameni la fapte
... ne și folositoare» și «ori cât de în-
... telept, de văzut și de avut ar fi ci-
... neva, dacă n'are dragoste în sufletul
... seu, nu este folositor nici lui și nici
... altora, prin urmare nici plăcut lui
... Dumnezeu și oamenilor».

... Dacă însă, durere, nu este așa,
... dacă sunt atâtea neînțelegeri și pri-
... goniri între oameni, cauza este nu
... numai că *lipsește dragostea crești-
... nească din sufletul multora*, dar
... și că în locul ei s'a incubat ura,
... dușmănia și răsbunarea, cari
... ruinează și nefericesc familii, societăți,
... ba chiar și popoare. Din ură și duș-
... mănie se nasc certele și prigonirile,
... bătăile și uciderile, și o mulțime de
... alte rele și păcate.

... «Acea ură și dușmănie se ivește,
... adeseori fără de cauză, și acolo, unde
... ar trebui să fie mai multă dragoste.
... Se ivește și între bărbat și soție, și
... între prietini, între frați și chiar și
... între fii și părinți. Alteori se arată
... numai din invidie, pentru că unul e
... mai văzut ori mai cu stare decât
... altul. Și apoi, durere, se mai ivește
... aceea ură chiar și la alegerile
... în comitetele și epitropiile pa-
... rohiale, unde ar fi să domnească
... dragostea în măsură și mai mare.

... »Un rău foarte mare acesta, iubi-
... ților, ce — între altele — trage după
... sine și înstrăinarea unora dela bise-
... rică, și de multeori a unora dintre
... aceia, cari ar fi în stare a ajuta
... biserica mai mult decât alții. Un rău
... mare, mai ales când se naște din ale-
... gerele în corporațiunile bisericesti,
... căci cei ce'l provoacă uită că strică
... biserica, uită ceea ce zice sfântul A-
... postol: »că cine strică casa lui Dum-
... nezeu, strică-va și Dumnezeu pre acela».

... »Este deci datorința tuturor oame-
... nilor de bine, și mai ales a preoților
... și fruntașilor noștri, a lucra din toate
... puterile la stărpirea aceluia mare
... rău, ori unde s'ar arăta, ceea ce se
... poate face dacă se vor delătura cauzele,
... cari l-ar produce.

... »Acel rău se poate delătura și
... acolo, unde ar proveni din alegeri
... în corporațiunile noastre bisericesti,
... dacă preoții și fruntașii vor stărui
... ca și la acelea, mai presus de toate
... să domnească dragostea, care pre-
... tinde ca să se considere dorința tu-
... sol oriatur, comedunt vel favum mellis
... vel aliquot dulce ut tot annus proce-
... dat eis dulcis, sine lite et labore
... magno».¹²⁾

... Românește:
... »În noaptea calendelor se scoală
... copiii foarte de vreme... merg din
... casă în casă... primesc dela gazda
... casei daruri, după bunul lui plac. Așa
... fac din casă în casă. Iar dimineața se
... scoală doi copii din ei, iau ramuri de
... mazăre și sare și intrând în case dau
... binețele: să fie bucurie și veselie în
... casă, câți copii atâți purcei, atâți miei,
... dorind de toate cele bune și înainte
... de ce ar răsări soarele mănâncă ori
... fagure de miere, ori altceva dulce, ca
... tot anul să le fie dulce, fără certe și
... fără nevoi mari».

... Cine nu recunoaște în acești băeți
... pe «pițareii» noștri?!

... Dorința lor: «tot filii, tot por-
... celli, tot agni»... nu aduce oare
... cu versurile pițareilor noștri, par'că
... ar fi eșit din o tulpină?!

... Identic cu acest obicei, general
... în tot Banatul, în unele părți ale Ar-
... dealului și Munteniei, este în alte părți
... locuite de Români: Sorcova, înaju-
... nulul anului nou, care are tot așa de
... puțin a face cu colindării ca și piță-
... reii noștri.

... Dumnezeu ne ajute, ca să-i auzim
... la anul și la mulți ani, în pace, sănă-
... tate și voie bună.

...a neamului... se din
ce și atrase asupra... pă-
... «ceea-ce a îndemnat...
... Dumnezeu la așa mare îndura-
... neamul omenesc a fost drago-
... cea nemărginită spre
... eni». «Dragostea a îndemnat și
... eamună și astăzi pe oameni la fapte
... ne și folositoare» și «ori cât de în-
... telept, de văzut și de avut ar fi ci-
... neva, dacă n'are dragoste în sufletul
... seu, nu este folositor nici lui și nici
... altora, prin urmare nici plăcut lui
... Dumnezeu și oamenilor».

... Dacă însă, durere, nu este așa,
... dacă sunt atâtea neînțelegeri și pri-
... goniri între oameni, cauza este nu
... numai că *lipsește dragostea crești-
... nească din sufletul multora*, dar
... și că în locul ei s'a incubat ura,
... dușmănia și răsbunarea, cari
... ruinează și nefericesc familii, societăți,
... ba chiar și popoare. Din ură și duș-
... mănie se nasc certele și prigonirile,
... bătăile și uciderile, și o mulțime de
... alte rele și păcate.

... «Acea ură și dușmănie se ivește,
... adeseori fără de cauză, și acolo, unde
... ar trebui să fie mai multă dragoste.
... Se ivește și între bărbat și soție, și
... între prietini, între frați și chiar și
... între fii și părinți. Alteori se arată
... numai din invidie, pentru că unul e
... mai văzut ori mai cu stare decât
... altul. Și apoi, durere, se mai ivește
... aceea ură chiar și la alegerile
... în comitetele și epitropiile pa-
... rohiale, unde ar fi să domnească
... dragostea în măsură și mai mare.

... »Un rău foarte mare acesta, iubi-
... ților, ce — între altele — trage după
... sine și înstrăinarea unora dela bise-
... rică, și de multeori a unora dintre
... aceia, cari ar fi în stare a ajuta
... biserica mai mult decât alții. Un rău
... mare, mai ales când se naște din ale-
... gerele în corporațiunile bisericesti,
... căci cei ce'l provoacă uită că strică
... biserica, uită ceea ce zice sfântul A-
... postol: »că cine strică casa lui Dum-
... nezeu, strică-va și Dumnezeu pre acela».

... »Este deci datorința tuturor oame-
... nilor de bine, și mai ales a preoților
... și fruntașilor noștri, a lucra din toate
... puterile la stărpirea aceluia mare
... rău, ori unde s'ar arăta, ceea ce se
... poate face dacă se vor delătura cauzele,
... cari l-ar produce.

... »Acel rău se poate delătura și
... acolo, unde ar proveni din alegeri
... în corporațiunile noastre bisericesti,
... dacă preoții și fruntașii vor stărui
... ca și la acelea, mai presus de toate
... să domnească dragostea, care pre-
... tinde ca să se considere dorința tu-
... sol oriatur, comedunt vel favum mellis
... vel aliquot dulce ut tot annus proce-
... dat eis dulcis, sine lite et labore
... magno».¹²⁾

... Românește:
... »În noaptea calendelor se scoală
... copiii foarte de vreme... merg din
... casă în casă... primesc dela gazda
... casei daruri, după bunul lui plac. Așa
... fac din casă în casă. Iar dimineața se
... scoală doi copii din ei, iau ramuri de
... mazăre și sare și intrând în case dau
... binețele: să fie bucurie și veselie în
... casă, câți copii atâți purcei, atâți miei,
... dorind de toate cele bune și înainte
... de ce ar răsări soarele mănâncă ori
... fagure de miere, ori altceva dulce, ca
... tot anul să le fie dulce, fără certe și
... fără nevoi mari».

... Cine nu recunoaște în acești băeți
... pe «pițareii» noștri?!

... Dorința lor: «tot filii, tot por-
... celli, tot agni»... nu aduce oare
... cu versurile pițareilor noștri, par'că
... ar fi eșit din o tulpină?!

... Identic cu acest obicei, general
... în tot Banatul, în unele părți ale Ar-
... dealului și Munteniei, este în alte părți
... locuite de Români: Sorcova, înaju-
... nulul anului nou, care are tot așa de
... puțin a face cu colindării ca și piță-
... reii noștri.

... Dumnezeu ne ajute, ca să-i auzim
... la anul și la mulți ani, în pace, sănă-
... tate și voie bună.

Pastoralele.

Cu ocaziunea sfintelor sărbători ale Crăciunului arhieriei noștri au trimis, ca și în alți ani, pastorale către credincioșii lor creștini, arătându-le calea ce trebuie s'o urmeze ca să-și mântuească sufletul și corpul și atrăgându-le atenția asupra pericolelor și ispitelor, cari amenință de prezent biserica noastră viie, sufletul credincioșilor, pentru ca să se ferească de ele și să rămână pe calea credinței, nădejzii și dragostei creștinești.

Suntem convinși că ne împlinim numai o datorință de adevărați publiciști, aducând la cunoștința cetitorilor noștri cuprinsul acestor pastorale.

Pastorală I. P. S. Sale Metropolitului Ioan Mețianu din Sibiu arată mai întâiu, că «cauza mare și însemnată» a venirii lui Hristos-Dumnezeu pe pământ, luând corp omenesc, a fost

limitea maximală de etate a copiilor pițarei este cam 14—15 ani. Cuvântul «pițarei» ar fi deci sinonim cu: mititei, mărunței = băeți.

Chestiunea rămâne deschisă pe seama filologilor noștri, cari vor trebui să dea în viitor mai mare atenție obiceiurilor noastre.

Dar ori cât de nedeslușită ar și fi deocamdată originea cuvântului, n'are de a face față de faptul, că aici avem de a face cu remășițe evidente din vechiul cult păgân al străbunilor noștri de pe pământul clasic al Italiei.

Cultul creștin a stins ori a metamorfozat cu desăvârșire în Apus aceste obiceiuri vechi, precând la noi a fost biserica mai indulgentă, așa că noi am păstrat și ceea ce au pierdut dejă de mult surorile noastre din Apus.

Referir la cultul pițareilor s'a păstrat — afară de probele clasice ale Romei vechi — un manuscris prețios din secolul al XIII-lea după Hristos, care ne dovedește existența acestui cult în Roma medievală. Du Cange¹¹⁾ citează acest manuscris la «Kalendae Ianuarii». Reproduc din acest manuscris numai vre-o două pasagii:

«In vigilia Kalendarum in sero surgunt pueri... eunt per domos... accipiunt munus a domino domus, secundum quod placet ei. Sic faciunt per unam quamque domum. Mane autem surgunt duo pueri ex illis, accipiunt ramos olivae et sal, et intrant per domos, salutant dominum: gaudium et laetitia sit in hac Domo; tot filii, tot porcelli, tot agni et de omnibus bonis optant, et antequam

¹¹⁾ Glossarium mediae et infimae latinitatis. Paris, 1840—50.

...a neamului... se din
ce și atrase asupra... pă-
... «ceea-ce a îndemnat...
... Dumnezeu la așa mare îndura-
... neamul omenesc a fost drago-
... cea nemărginită spre
... eni». «Dragostea a îndemnat și
... eamună și astăzi pe oameni la fapte
... ne și folositoare» și «ori cât de în-
... telept, de văzut și de avut ar fi ci-
... neva, dacă n'are dragoste în sufletul
... seu, nu este folositor nici lui și nici
... altora, prin urmare nici plăcut lui
... Dumnezeu și oamenilor».

... Dacă însă, durere, nu este așa,
... dacă sunt atâtea neînțelegeri și pri-
... goniri între oameni, cauza este nu
... numai că *lipsește dragostea crești-
... nească din sufletul multora*, dar
... și că în locul ei s'a incubat ura,
... dușmănia și răsbunarea, cari
... ruinează și nefericesc familii, societăți,
... ba chiar și popoare. Din ură și duș-
... mănie se nasc certele și prigonirile,
... bătăile și uciderile, și o mulțime de
... alte rele și păcate.

... «Acea ură și dușmănie se ivește,
... adeseori fără de cauză, și acolo, unde
... ar trebui să fie mai multă dragoste.
... Se ivește și între bărbat și soție, și
... între prietini, între frați și chiar și
... între fii și părinți. Alteori se arată
... numai din invidie, pentru că unul e
... mai văzut ori mai cu stare decât
... altul. Și apoi, durere, se mai ivește
... aceea ură chiar și la alegerile
... în comitetele și epitropiile pa-
... rohiale, unde ar fi să domnească
... dragostea în măsură și mai mare.

... »Un rău foarte mare acesta, iubi-
... ților, ce — între altele — trage după
... sine și înstrăinarea unora dela bise-
... rică, și de multeori a unora dintre
... aceia, cari ar fi în stare a ajuta
... biserica mai mult decât alții. Un rău
... mare, mai ales când se naște din ale-
... gerele în corporațiunile bisericesti,
... căci cei ce'l provoacă uită că strică
... biserica, uită ceea ce zice sfântul A-
... postol: »că cine strică casa lui Dum-
... nezeu, strică-va și Dumnezeu pre acela».

... »Este deci datorința tuturor oame-
... nilor de bine, și mai ales a preoților
... și fruntașilor noștri, a lucra din toate
... puterile la stărpirea aceluia mare
... rău, ori unde s'ar arăta, ceea ce se
... poate face dacă se vor delătura cauzele,
... cari l-ar produce.

... »Acel rău se poate delătura și
... acolo, unde ar proveni din alegeri
... în corporațiunile noastre bisericesti,
... dacă preoții și fruntașii vor stărui
... ca și la acelea, mai presus de toate
... să domnească dragostea, care pre-
... tinde ca să se considere dorința tu-
... sol oriatur, comedunt vel favum mellis
... vel aliquot dulce ut tot annus proce-
... dat eis dulcis, sine lite et labore
... magno».¹²⁾

... Românește:
... »În noaptea calendelor se scoală
... copiii foarte de vreme... merg din
... casă în casă... primesc dela gazda
... casei daruri, după bunul lui plac. Așa
... fac din casă în casă. Iar dimineața se
... scoală doi copii din ei, iau ramuri de
... mazăre și sare și intrând în case dau
... binețele: să fie bucurie și veselie în
... casă, câți copii atâți purcei, atâți miei,
... dorind de toate cele bune și înainte
... de ce ar răsări soarele mănâncă ori
... fagure de miere, ori altceva dulce, ca
... tot anul să le fie dulce, fără certe și
... fără nevoi mari».

... Cine nu recunoaște în acești băeți
... pe «pițareii» noștri?!

... Dorința lor: «tot filii, tot por-
... celli, tot agni»... nu aduce oare
... cu versurile pițareilor noștri, par'că
... ar fi eșit din o tulpină?!

... Identic cu acest obicei, general
... în tot Banatul, în unele părți ale Ar-
... dealului și Munteniei, este în alte părți
... locuite de Români: Sorcova, înaju-
... nulul anului nou, care are tot așa de
... puțin a face cu colindării ca și piță-
... reii noștri.

... Dumnezeu ne ajute, ca să-i auzim
... la anul și la mulți ani, în pace, sănă-
... tate și voie bună.

...a neamului... se din
ce și atrase asupra... pă-
... «ceea-ce a îndemnat...
... Dumnezeu la așa mare îndura-
... neamul omenesc a fost drago-
... cea nemărginită spre
... eni». «Dragostea a îndemnat și
... eamună și astăzi pe oameni la fapte
... ne și folositoare» și «ori cât de în-
... telept, de văzut și de avut ar fi ci-
... neva, dacă n'are dragoste în sufletul
... seu, nu este folositor nici lui și nici
... altora, prin urmare nici plăcut lui
... Dumnezeu și oamenilor».

... Dacă însă, durere, nu este așa,
... dacă sunt atâtea neînțelegeri și pri-
... goniri între oameni, cauza este nu
... numai că *lipsește dragostea crești-
... nească din sufletul multora*, dar
... și că în locul ei s'a incubat ura,
... dușmănia și răsbunarea, cari
... ruinează și nefericesc familii, societăți,
... ba chiar și popoare. Din ură și duș-
... mănie se nasc certele și prigonirile,
... bătăile și uciderile, și o mulțime de
... alte rele și păcate.

... «Acea ură și dușmănie se ivește,
... adeseori fără de cauză, și acolo, unde
... ar trebui să fie mai multă dragoste.
... Se ivește și între bărbat și soție, și
... între prietini, între frați și chiar și
... între fii și părinți. Alteori se arată
... numai din invidie, pentru că unul e
... mai văzut ori mai cu stare decât
... altul. Și apoi, durere, se mai ivește
... aceea ură chiar și la alegerile
... în comitetele și epitropiile pa-
... rohiale, unde ar fi să domnească
... dragostea în măsură și mai mare.

... »Un rău foarte mare acesta, iubi-
... ților, ce — între altele — trage după
... sine și înstrăinarea unora dela bise-
... rică, și de multeori a unora dintre
... aceia, cari ar fi în stare a ajuta
... biserica mai mult decât alții. Un rău
... mare, mai ales când se naște din ale-
... gerele în corporațiunile bisericesti,
... căci cei ce'l provoacă uită că strică
... biserica, uită ceea ce zice sfântul A-
... postol: »că cine strică casa lui Dum-
... nezeu, strică-va și Dumnezeu pre acela».

... »Este deci datorința tuturor oame-
... nilor de bine, și mai ales a preoților
... și fruntașilor noștri, a lucra din toate
... puterile la stărpirea aceluia mare
... rău, ori unde s'ar arăta, ceea ce se
... poate face dacă se vor delătura cauzele,
... cari l-ar produce.

... »Acel rău se poate delătura și
... acolo, unde ar proveni din alegeri
... în corporațiunile noastre bisericesti,
... dacă preoții și fruntașii vor stărui
... ca și la acelea, mai presus de toate
... să domnească dragostea, care pre-
... tinde ca să se considere dorința tu-
... sol oriatur, comedunt vel favum mellis
... vel aliquot dulce ut tot annus proce-
... dat eis dulcis, sine lite et labore
... magno».¹²⁾

... Românește:
... »În noaptea calendelor se scoală
... copiii foarte de vreme... merg din
... casă în casă... primesc dela gazda
... casei daruri, după bunul lui plac. Așa
... fac din casă în casă. Iar dimineața se
... scoală doi copii din ei, iau ramuri de
... mazăre și sare și intrând în case dau
... binețele: să fie bucurie și veselie în
... casă, câți copii atâți purcei, atâți miei,
... dorind de toate cele bune și înainte
... de ce ar răsări soarele mănâncă ori
... fagure de miere, ori altceva dulce, ca
... tot anul să le fie dulce, fără certe și
... fără nevoi mari».

... Cine nu recunoaște în acești băeți
... pe «pițareii» noștri?!

... Dorința lor: «tot filii, tot por-
... celli, tot agni»... nu aduce oare
... cu versurile pițareilor noștri, par'că
... ar fi eșit din o tulpină?!

... Identic cu acest obicei, general
... în tot Banatul, în unele părți ale Ar-
... dealului și Munteniei, este în alte părți
... locuite de Români: Sorcova, înaju-
... nulul anului nou, care are tot așa de
... puțin a face cu colindării ca și piță-
... reii noștri.

... Dumnezeu ne ajute, ca să-i auzim
... la anul și la mulți ani, în pace, sănă-
... tate și voie bună.

...a neamului... se din
ce și atrase asupra... pă-
... «ceea-ce a îndemnat...
... Dumnezeu la așa mare îndura-
... neamul omenesc a fost drago-
... cea nemărginită spre
... eni». «Dragostea a îndemnat și
... eamună și astăzi pe oameni la fapte
... ne și folositoare» și «ori cât de în-
... telept, de văzut și de avut ar fi ci-
... neva, dacă n'are dragoste în sufletul
... seu, nu este folositor nici lui și nici
... altora, prin urmare nici plăcut lui
... Dumnezeu și oamenilor».

... Dacă însă, durere, nu este așa,
... dacă sunt atâtea neînțelegeri și pri-
... goniri între oameni, cauza este nu
... numai că *lipsește dragostea crești-
... nească din sufletul multora*, dar
... și că în locul ei s'a incubat ura,
... dușmănia și răsbunarea, cari
... ruinează și nefericesc familii, societăți,
... ba chiar și popoare. Din ură și duș-
... mănie se nasc certele și prigonirile,
... bătăile și uciderile, și o mulțime de
... alte rele și păcate.

... «Acea ură și dușmănie se ivește,
... adeseori fără de cauză, și acolo, unde
... ar trebui să fie mai multă dragoste.
... Se ivește și între bărbat și soție, și
... între prietini, între frați și chiar și
... între fii și părinți. Alteori se arată
... numai din invidie, pentru că unul e
... mai văzut ori mai cu stare decât
... altul. Și apoi, durere, se mai ivește
... aceea ură chiar și la alegerile
... în comitetele și epitropiile pa-
... rohiale, unde ar fi să domnească
... dragostea în măsură și mai mare.

... »Un rău foarte mare acesta, iubi-
... ților, ce — între altele — trage după
... sine și înstrăinarea unora dela bise-
... rică, și de multeori a unora dintre
... aceia, cari ar fi în stare a ajuta
... biserica mai mult decât alții. Un rău
... mare, mai ales când se naște din ale-
... gerele în corporațiunile bisericesti,
... căci cei ce'l provoacă uită că strică
... biserica, uită ceea ce zice sfântul A-
... postol: »că cine strică casa lui Dum-
... nezeu, strică-va și Dumnezeu pre acela».

... »Este deci datorința tuturor oame-
... nilor de bine, și mai ales a preoților
... și fruntașilor noștri, a lucra din toate
... puterile la stărpirea aceluia mare
... rău, ori unde s'ar arăta, ceea ce se
... poate face dacă se vor delătura cauzele,
... cari l-ar produce.

... »Acel rău se poate delătura și
... acolo, unde ar proveni din alegeri
... în corporațiunile noastre bisericesti,
... dacă preoții și fruntașii vor stărui
... ca și la acelea, mai presus de toate
... să domnească dragostea, care pre-
... tinde ca să se considere dorința tu-
... sol oriatur, comed

starea lor. Vina nemulțămirei s'nsă numai omul însuși, pentru pune prea mare preț pe cele trei și uită și nesocotește sufletul seu. Pune în fine la inima credincioșilor, că cele 2 talismane pentru a fi fericit sunt: liniștea sufletească și îndestularea omului cu starea sa, ear aceste se pot câștiga numai prin înfrânarea poftelor, prin restringerea dorințelor și pretenziunilor și prin viața adevărat creștinească.

Când scriem aceste, nu avem la îndemână și pastoralele episcopilor noștri rom. gr. cat., de aceea ne rezervăm a reveni asupra lor în unul din nr-ii viitori.

Apponyi despre naționalități.

Duminecă a fost Apponyi la Baia-mare, ca să corteșească în faorul candidatului kossuthist Bela Földes. În discursul seu Apponyi a vorbit și despre națiunile nemaghiare din patrie, zicând:

«Dela naționalități numai 2 lucruri dorim: să fie cetățeni fideli ai acestei patrii și să nu recunoască altă patrie, decât patria aceasta maghiară, și ca în interesul lor propriu să'și însușească — întru cât pot — limba maghiară de stat, ca astfel între noi și între ele să fie mai deplină înțelegerea reciprocă și ca să fie și înaintea lor deschise cele mai înalte oficii ale statului. Pe lângă aceasta noi nule vătămăm limba maternă și individualitatea lor culturală, cile dăm apărare în umbra emblemei și a steagului național maghiar. Au putut experia, cum plătește puterea, care a voit să-i folosească pe ei contra noastră; și gâtul lor l-a ros până la sânge jugul, pe care l-au pus în grumazii națiunii maghiare; au putut experia că Maghiarul uită în vreme de învingere cine au fost contra lui, dar își aduce aminte de acei cari au fost cu el. Noi vom cu mijloace mari să realizăm și să întărim unitatea națională maghiară și pentru marele punct de vedere al ideii de stat național nu căutăm desdaunare cu mijloace de mică însemnătate. Steagul partidului independent în Ungaria a fost totdeauna steagul libertății poporului; cu cât mai simplu și mai fără pretenții e cineva, cu atât mai mult să lucreze, ca să ajungă la victorie steagul, a cărui deviză e egalitate, frățietate, libertatea poporului maghiar».

D'ale «Beznei».

Dela dl. Dr. D. Lascu primim următoarea scrisoare, căreia îi dăm loc în întregime:

Onorată Redacție!

Foaie kossuthistă «Lumina» din Budapesta în Nrul dela 7 Ianuarie a. c. a publicat un articol de fond propozat cu subscrierea mea (D. Lascu). Articolul de banditismul acesta am pus la cale procedura cea mai severă, iar lui kossuth Ferencz i-am adresat (firește în limba română) următoarea epistolă:

Oradea-mare, la 8 Ian. 1906.
Domnule deputat!

În foaia «Lumina», ce apare în Budapesta sub egida D-Tale, s'a publicat un articol de fond cu datul de 7 Ian. a. c. și provăzut cu subscrierea mea (D. Lascu).

Acest articol nici nu l-am scris, nici s'a publicat cu știrea, ori cu încredințarea mea. Ar fi un ce absurd și onorabil, ca eu, cunoscut de membrul partidului național român, să viu a-mi îndemna poporul să se însire sub steagul unui partid, care până aci nu a fost lucrat pentru prosperarea acestui popor, fără, când s'a ocupat cu el, de ordine numai și numai nișterea etnică a lui a pretins-o dela terii.

Oricare a fost deci motivul (blamabil meu din punct de vedere politic) al înaintea poporului român, înștiștigarea acestui popor pentru

H. N. Voa: ... că s'a co...
atentat în ...
permis, pe atât ...
Nu pot crede, ...
întrunească aprobarea D-Tale ...
conform individualității ...
cazul vei preferi o acțiune prin exp...
diente corecte și oneste, iar ...
atari atentate, ca acesta comis față de mine.

Și deoarece am să pun la cale re-torsiunea recerută, rog, să Te îngrijești, ca în decurs de trei zile dela datul acestei scrisori, să mi-se comunice numele făptuitorului.

Cu stimă:
Dr. Demetriu Lascu.

Deoarece din însași scrisoarea aceasta sunteți pe deplin informați, vin a vă ruga, să vă ocupați în chestie cu atât mai vârtos, că, după cum sunt informat, foaia «Lumina» se tipărește în vre-o 50.000 exemplare, prin urmare, cel puțin acum, ajunge prin toate locurile românești, iar pretorii, notarii, etc. se vor îngrijii să se inmanueze tuturor țărănilor noștri știutori de carte, prin ce nu numai re-putația mea devine atacată, fără și însuși poporul se infectează și seduce în felul cel mai infernal.

Cu stimă:
Oradea, la 9 Ianuarie 1906.
Dr. D. Lascu.

Informațiuni.

† Iosif Goga paroh ort. în Reșinar, tatăl poetului nostru Oct. Goga, a răposat la 24 Decembrie st. v. 1905, în al 54-lea an al vieții și în al 25-lea an al preoției sale. În mormântarea a avut loc Marți în 27 Decembrie st. v. a. c. în cimitierul din Reșinar. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Restanțe enorme de dare. În urma stării de «ex-lex» restanțele de dare au crescut enorm. Astfel în comitatul Bihorului restanțele de dări directe sunt de 3,976.000 cor., ear restanțele de alte impozite sunt de 2 milioane corđane, cu totul cam 6 milioane coroane. Când va veni vremea să se încasseze aceste restanțe, mulți, cari nu și-au plătit darea la timp, vor ajunge la sapă de lemn.

Austro-Ungaria e al doilea stat din Europa. Despărțindu-se Norvegia de Suedia a ajuns Austro-Ungaria al doilea stat din Europa în privința mărimii teritoriului ei. Până acum ordinea era: Rusia cu 5,427.599 kilometri pătrați, Suedia și Norvegia cu 727.878 kilometri pătrați, Austro-Ungaria (cu Bosnia) cu 676.648 km. pătrați. Acum ordinea e: Rusia, Austro-Ungaria, Germania (440.438 km. pătrați), Franca, Spania, Suedia, Norvegia, Britania-mare, Italia și Turcia. În privința locuitorilor Austro-Ungaria ocupă locul al treilea, având 48-59 milioane locuitori. La locul prim stă Rusia cu 105 milioane, la locul al doilea Germania cu 55-5 milioane locuitori.

Din Kristóf . . . Kristóffy. Foile coaliționiste aduc dovezi sigure, că pe actualul ministru de interne Kristóffy nu l-au chemat mai înainte Kristóffy ci Kristóf. La 1883 Iosif Kristóf, care era atunci abia viconotar comitatens în Măcău, a dat petiție la ministru pentru schimbarea numelui seu în Kristóffy. Dar ministrul i-a respins petiția. Mai târziu, la 1894 sau 1895 Kristóf a fost ridicat la rangul de nobil și probabil atunci i-a permis Maj. Sa să poarte numele de Kristóffy.

Emigrarea crește. În săptămâna trecută au sosit la America 3023 emigranți ungureni și anume: 678 Maghiari, 1478 Slovaci, 395 Șvabi, 386 Croați și 86 Români. Din Austria au emigrat săptămâna trecută 1509 persoane, Germani, Poloni, Cehi și Croați.

† Sigismund Bródy, proprietarul și redactorul prim al ziarului «Neues Pester Journal», membru în casa Magnaților și creatorul mai multor fundațiuni filantropice-culturale în sumă de peste 1/2 milion coroane, a răposat Sâmbătă la Budapesta în etate de 66 ani.

de familie ...
1 cor. 20 bani. Venit ...
destinat pentru «Reuni ...
române din Lugoj». Pr ...
și variat, se va distribu seara la cassă. Acei, cari din eroare n'au primit în-vitate specială la această serată de Sân-Văsii, binevoiască a se considera invitat pe această cale.

Calendar slovac confiscat. La ordinul procurorului a fost confiscat calendarul slovac pe anul 1906 apărut în tipografia Salva din Liptó-Rózsahegy, pe motiv că cuprinde agitație la resvrătire contra Maghiarilor. Numărul exemplarelor confiscate e de mai multe mii.

Pentru scopuri culturale a testat Paul Arsity din Neoplanta, decedat de curând, întreagă averea sa, în sumă de 300.000 cor. Moștenitor universal este gimnaziul sârbesc din Neoplanta. Sume considerabile au mai moștenit școala sârbească de fete de acolo și fondul pentru sprijinirea studenților săraci.

Concert Kneisel. Celebrul profesor de conservator Kneisel, artist la violină recunoscut în toată lumea muzicală, laudat și apreciat de primele ziare europene, va da astăzi, Joi, la 11 Ian. st. n. un concert în sala teatrului orașului. Programul este următorul: 1. Le Trille du Diable, sonate de Tartini. 2. Fantaisie de Wieniawski. 3. Concert pour violon de Beethoven. 4. a) Airs. b) Tarentelle de Kneisel. c) Variés hongrois de H. W. Ernst. 5. Danse des Socières de Paganini. 6. La ronde des Lutus de Bazzini. 7. a) Moise sur une seulle Corde de Paganini. b) Airs et Fantasie Nationale de * . c) Fantaisie-Mazurca. d) Rosignolle de Kneisel. e) Havanaise de C. Saint Saens. Începutul la orele 8 seara. Prețul locurilor: Loja 8 cor., parchet (șir 1-3) 3 cor. celelalte șire 2 cor. locul, loc de stat 1 cor., galerie 60 fileri. Deși de-a-bea în ultimul moment a devenit cunoscut, că dl prof. Kneisel concertează în orașul nostru, credem că va fi sprijinit după merit. Mai rar ni-se oferă o ocaziune așa aleasă de a asculta un artist de talia dlui profesor Kneisel.

Petrecerea măestrilor călțunari români din Lugoj. Măestri călțunarii din Lugoj aranjează în ziua de Sf. Botez Vineri în 6/19 Ianuarie 1906 petrecere de dans în sala otelului «Concordia». Începutul la orele 8 seara. Prețul de intrare: pentru persoană 1 coroană, pentru familie 3 coroane. Venitul e destinat pentru flamura măestrilor călțunari gr. or. din Lugoj. Oferte marinimoase se primesc și se vor cuită cu mulțămită pe cale ziaristică. Muzica lui Ghiuri Adamovici.

Petrecere în Valea-Mare. Inteligența română de pe Valea-Mureșului aranjează în ziua de Anul-nou cu concursul mai multor seminarști din Arad petrecere dansantă în sala ospătăriei «Trei roze» din Valea-mare. Venitul curat e destinat pentru înființarea unei biblioteci populare.

An sec. În privința legilor anul 1905 se poate numi pentru țara noastră an sec. Acesta e unicul an dela restabilirea constituției încoace, în care nu s'a creat nici o lege. În cartea legilor nu va fi nici pomenire de acest an, la tot cazul cel mai rău pentru bunăstarea cetățenilor.

«Mișcarea Românilor din comitatul Arad». Comisiunea administrativă a comitatului Arad a ținut Luni ședință, în care vicecomitele a prezentat raport despre pretinsa revoltă a Românilor din comitat. Raportul a fost luat la cunoștință. Eată o parte a raportului: «În cercurile Hălmagiu, Radna și Chișineu vicecomitele a fost în persoană la fața locului. Deși nu s'au putut afla date positive despre răscoala Românilor, totuși e fără îndoială că populațiunea și oficiile au fost în agitație specială, ale cărei urmări nu se puteau prevedea. Autoritățile au trebuit să ia dispozițiunile preventive necesare. Mai

de familie ...
1 cor. 20 bani. Venit ...
destinat pentru «Reuni ...
române din Lugoj». Pr ...
și variat, se va distribu seara la cassă. Acei, cari din eroare n'au primit în-vitate specială la această serată de Sân-Văsii, binevoiască a se considera invitat pe această cale.

Revoluția din Rusia. În zi ...
urmă au fost arestați în une ...
ale Rusiei cam 1000 bărbați cu prin-cipiile democratice constituționale. La cei arestați s'au aflat așa de multe arme și materii explosive, încât aceste ar fi fost de ajuns să omoare mii de oameni și să distrugă orașe întregi.

Investigarea barbariei din Dobrițin. La Dobrițin, unde a fost așa de cumplit maltratat fișpanul Kovács Gustav, au mai fost arestați: croitorul Geza Spiro în etate de 18 ani și calfa de lăcătar Carol Safrany, cari au luat parte activă la maltratarea fișpanului, apoi cismașul Péntek, care a apucat pe fișpanul de gât și l-a lovit cu pumnul, și calfa de cârnățar Andreiu Szabó, care a lovit cu o prăjină pe fișpanul și pe urmă a spart ușa dela edificiu, în care a fost adăpostit fișpanul bătut.

101 muncitori îngropați de vii. În minele Akite din Iaponia s'a întâmplat o explozie violentă și un incendiu. Dintre cei 2000 muncitori, cari se aflau în mină 101 au fost îngropați de vii sau au ars în foc.

Catastrofă teribilă. În golful Saigon (Kokinkina) s'a întâmplat deunăzi catastrofă înfiorătoare. Vaporul englez Carlisle s'a aprins, a explodat și apoi s'a scufundat în mare. Pe vapor se află muniție în valoare de un milion lire sterlinge.

Cursul pieței Lugoj.

Marfa	grâu	coroane	bani
Grâu prima calitate	90	14	80
» de mijloc	85	14	20
Săcară prima calitate	80	12	50
» de mijloc	75	12	—
Orz prima calitate	80	12	40
» de mijloc	75	11	80
Ovăs prima calitate	45	12	80
» de mijloc	40	12	40
Cucuruz prima calitate	85	11	80
» de mijloc	85	13	40
» nou	10	—	—
Făină 0.	85	28	—
» prima	85	27	—
» II	85	—	—
» brună IV	85	26	—
Orez	1-	40	—
Gris	80	32	—
Arpăcaș	70	15	60
Mazăre	90	56	—
Linte	85	72	—
Fasole	80	36	—
Mălaiu mărunț	70	40	—
Cartofi	—	6	—
Fân prima calitate	—	6	—
» de mijloc	—	5	—
Paie	—	1	—
Ștejar	—	6	80
Cărbuni de peatră	—	4	40
» de Petroșeni	—	4	40
Oloiu de rapiață	—	80	—
Lumini de stearină	—	1	80
» topite	—	1	68
Săpun	—	—	72
Carne de vită I. calitate	—	1	28
» II.	—	1	20
Unsoare de porc	—	1	76
Sămânță de chimin	—	84	—
Sare, bucăți	—	—	24
Zăhar	—	76	—
Vin	—	—	80
Spirt I.	—	—	30
» II.	—	—	1 50

PROGNOSA

institului reg. magh. meteorologic pentru 11 Ianuarie n. 1906
Umed. Noaptea: Ger.

aparat 57 (2-2)
Lucian Volcas
Năvăliri barbare
Nuvelă.

„Lucaefărul“
Institut tipografic și de editură — Budapesta.

Se poate comanda dela autor : Budapesta, VII Isabella tér 3. * * * * *
Prețul 1 cor. + 10 bani porto.

... și reviste.
nostru, novele de Ioan Ciocărlan. Budapesta, institutul tipografic și de editură „Lucaefărul“ 1906. Prețul 1 cor. 50 bani. Cuprinsul: Traiul nostru, Pe Runcu, Rămăși casa, Schițe, Cină, Ispita La stână, Cetațuia Stăncuței, Două suflète, De sărbători, Orbul.

Icoane, novele de Alecsandru Ciura. Budapesta, institutul tipografic și de editura „Lucaefărul“, str. Molnar nr. 10. Prețul 1 cor. 20 b. Sumarul: Mitru, Întârziat, După ovariantire, La vitrină, Rivale, Postum, Studente, Din poveștile Peleşului, La clinica, 1 Mai, După riguros, Promoție, Împrumut, Emma, În străini, Septembrie.

12342. sz. 1905. tkvi

Arveresi hirdetményi kivonat.

A német-bogșani ki. járásbíroság, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Dr. Pop Izidor ügyvéd által képviselt özv. Ruzsicska helyesebben Münich szül. Krischer Teréz dognácskai lakos végrehajtatónak Licker Ferencz dognácskai lakos végrehajtatást szenvedő elleni 106 kor. tőke, 15 kor. 60 fill. eddig megállapított egyéb, valamint jelenleg megállapított 12 kor. árverés kérésű s ezután felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a német-bogșani ki. járásbíroság (lugosi kir. törvényszék) területéhez tartozó Dognácska község 893. sz. tjkvben A. I. 1. 2. sor. 545. hrsz. 120□-öl kert és 554. hrsz. 206. ö. i. sz. 112□-öl területű beltelekes ház 862 kor. a 662. sz. tjkvben I. 1. sor. 1422a. hrsz. 200□-öl területű kaszáló 2 kor. és a 162. szamu tjkvben 1304. és 1447. hrszamu 400 400□-öl területű rét a vhtv. 156 §-a értelmében egészben 28 kor. kikiáltási árban az

1906. évi feb. hó 5-én d. e. 10 órakor

Dognácska község házánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt, szükség esetén a megállapított kikiáltási áron alul is a legtöbbet igényelőnek el fog adatni.

Minthogy a dognácskai 162. sz. tjkvi ingatlanra C. 5. sorszám alatt Licker József javára eltartási jog van bekebelezve első sorban ezen teher érintetlenül hagyatik.

Venni szándékozók kötelesek az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében ígértéssel elött bánatpénzül a kiküldött kezéhez a kikiáltási ár 20%-át készpénzben, vagy a kormány által óvadékképesnek nyilvánított s az árfolyam 2/3-áig elfogadható értékpapirokban letenni, vagy pedig annak a bíróságnál bírói letétben történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű letéti elismervényt átszolgáltatni s az árverési feltételeket aláírni, mely feltételek aláírott telekkönyvi hatóságnal és az illető község-házánál tekinthetők meg.

Német-bogșan 1905. évi nov. hó 21-én.

Kir. Jbíroság, mint telekkönyvi hatóság.

Zana János
Nr. 260 (1-1) kir. aljárásbíró.

V. Irion,

arhitect și dulgher diplomat, întreprinzător în Lugoj.

Primește lucrări în acest resort, precum construcții noi și reparațiuni. Planuri și preliminarie de sepe pregătește și liferează prompt

V. Irion,
Str. Párvy (în casă proprie).

CALENDARE

A aparat: „Călimdarul Poporului“, pe 1906 cu un cuprins bogat atât calendaristic-statistic, cât și literar. Afară de partea calendaristica, cuprinde statistica instituțiilor noastre culturale-bisericești-economice (biserici, școli, reuniuni etc.). Partea literară, bine îngrijită, cuprinde: Alegorie (Un pom nobil), poezii (serioase și comice), novele (Sănta de N. Gane), poveste (Femeia credincioasă de G. N. Coatu), articli economici, anecdote, glume ilustrate, legende, gâcitur, poezii populare etc. și Răvașul nostru, în care se face istoricul anului cu toate întâmplările mai însemnate dela noi și din străinătate. Călimdarul e împodobit cu frumoase ilustrații, în număr de 19, în cari, în fruntea Călimdarului, chipul executat artistic al noiei și frumoasei catedrale ortodoxe române din Sibiu. Prețul 40 bani și 5 bani porto. Se află de vânzare la librăria „Foi Poporului“ Sibiu (str. Măcelarilor Nr. 12) și la librăriile dela noi. Revânzătorilor se dă rabat convenit.

Majstros Szász Sándor p. ...
vai la ...
2000 kor. ...
hó 15-én ...
per és ...
és ezennel 25 kor. 60 fill.-ben megállapított árverés kérésű valaminta még felmerülendő költségek behajtása végett, Dr. Biriesku Sándor végrehajtatást szenvedőnek a lugosi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területéhez tartozó Román Lugos községi 2493 számú tjkvben A. I. 1 sorsz. alatt felvett ingatlanból öt illettő fele hanyadot az 1881. évi LX. t. cz. 156 §-a alapján Hodosi Samu és Hodosi Szaluncaz birtokostársak tulajdonjuttalékát is egészben a Babi Mária javára C. 2. alatt bekebelezett özvegyi hasznélvezeti szolgálmi jog tartartásával, az egyidejűleg kibocsájtott árverési feltételek értelmében összesen 1099 kor kikiáltási árban az

1906. évi feb. hó 6-án d. u. 3 órakor

a telekkönyvi hatóság hivatalos árverési (földszint 6 sz. ajtó) helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igényelőnek szükség esetén a kikiáltási áron alul is elfogja adatni.

Árverésni kívánók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 20% készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az annak előzetes bírói letétbe helyezését tanúsító szabálys. elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár 1/3 részét az árverés jogerőre emelkedése napjától számítandó 30 nap alatt, a második 1/3 részét ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt, a harmadik 1/3 részét ugyancsak az árverés jogerőre emelkedése napjától számítandó 90 nap alatt és az árverés napjától járó 5% kamattal szabályszerű letéti kérvény mellett a lugosi kir. állampénztár mint bírói letétpénztárba befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

A megállapított árverési feltételeket a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál, ugyszintén Lugos város tanácsánál vagy a bírói kiküldöttnél megtekinthetők.

Az elrendelt árverést a főbetétül szolgáló Román Lugos község 2493 sz. tjkv C. lapján feljegyezni rendeli.

Lugoson, 1905. évi nov. hó 16-án.

Bagyik
Nr. 261 (1-1) kir. tszéki bíró.

com-
... vechi sunt rugați
... a indica și nrut de pe
... care au primit până acum
... ori eventual a lipi fășia pe
... ul asemnăționei.

OMIS

bransa ferăriei află aplicație numai decât la

ERINEANA

societate comercială pe acții, Caransebeș. Nr. 259 (3-2)

Aviz.

Aduc la cunoștința, on. public din Lugoj și jur că începând cu 1-ma Ianuarie 1906 am deschis

bironul de verificare a măsurilor (jeguirea măsurilor)

în casa proprie din Lugoj strada Timișorii Nr. 308/78.

Alexandru Damaschin,

verificator de măsuri titrat. Nr. 254 (4-3).

În Ungaria de sud cel mai mare și mai complet depozit de fabrică pentru

Mobile și mașini de cusut

solid! Mare depozit de tot soiul real!

Mobile tapetate, de fier și lemn,

Sternlicht Mano, Lugos

Atelier propriu de masar și tapetier. Trusou complet.

Arrangeamente de birouri, vile și oteluri. Cărucioare de copii, tablouri, oglinzi, coșoare de salon și cursore, biciclete și motoare.

Mare depozit în mașini de cusut de cea mai bună calitate, cu garanție deplină de 10 ani.

Mașini de cusut SINGER dela 56 cor. în sus.

Mașini de cusut «Ringschiff, — Zentral, — Bobbin, — Vibrating, — Zylinder, — Howe, — Phönix, — Minerva și Wheeler-Wilson.

Plățile în rate convenabile.

Atelier propriu

pentru reparaturi de mașini de cusut și scris.

Serviciul cel mai culant și solid.

Nr. 182 (26-10)

IOSIF HAZI BARBU

Recomandă onor. public următoarele vinuri excelente din pivnița sa proprie

1 litră	Vin roșu vechiu de Ménes	80 cr.
1 «	« « « « Silaș	50 cr.
1 «	« alb « «	50 cr.
1 «	« auriu « « Ghioroc	40 cr.
1 «	« rampaș	36 cr.
1 «	Pelin (Wermuth)	80 cr.

Răchie prefriptă (Șlivoviță) 1 litru à 60, 80, 100 și 120 cr.

Mă rog a Vă adresă la

ospătăria „Hazi“

Lugojul român, Strada Comitatului.

Nr. 247 (6-6)